

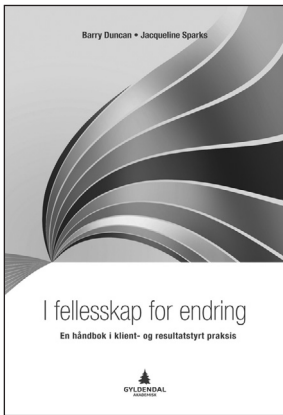

Barry Duncan og Jacqueline Sparks

I fellesskap for endring. En håndbok i klient- og resultatstyrt praksis

Gyldendal Akademisk Forlag, Oslo 2008

Kr 335,- ISBN 978-82-05-37482-9

Forfatterne Barry Duncan og Jacqueline Sparks kaller boken sin en håndbok i klient- og resultatstyrt terapi, og de utvider begrepet håndbok ved å legge til at den også er en veiledning. De foreslår noen måter å arbeide på som kan bidra til å gjøre det den enkelte terapeut allerede gjør mer klient- og resultatstyrt, – og bli mer effektiv i forhold til å nå målene med terapi. De framholder at det boken tilbyr en slik mulighet uansett hvilken faggruppe eller orientering den enkelte tilhører.

Bokens uttalte målgrupper er terapeuter, rådgivere, saksbehandlere, studenter, veiledere og administratorer, men man kan sikkert også føye til forskere som arbeider med og er opptatt av behandlingsforskning. Den har med andre ord et bredt publikum.

Det blir understreket at den først og fremst er skrevet for de som arbeider i psykisk helsevern, og som er på leting etter alternativer til det som er vanlig praksis innenfor dette fagfeltet.

Forfatteren poengterer at det er avgjørende å se på klientene som mennesker og bærere av fortellinger om det de kaller en heltmodig innsats som overgår deres fortellinger om lidelser, og at det er sentralt å oppmuntre klientene til å si hva de mener slik at de kan bestemme sin egen framtid. Dessuten poengterer de betydningen av å anerkjenne og vise respekt for den kraft som felles innsats frambringer i arbeidet med å overvinne vanskeligheter i menneskers tilværelse. Forfatterne bruker begrepet «heroisk» som et honnørord om klientene. De mener dette begrepet er karakteristisk for dem i deres bestrebelser på å oppnå suksess gjennom «heltmodig handling».

Duncan og Sparks framholder at det de ønsker å formidle bryter med to motsigelser innenfor psykisk helsevern. Den ene er at ulike skoleretninger stadig framhever sine egne metoder som de beste, og den andre er at klienter har en tendens til å bli framstilt som hjelpeløse ofre for

genetisk arv, som bærere av familiære dysfunksjoner, for å ha motstand mot forandring, og som objekt for terapeutenes intervensjoner. De viser en rekke steder i boken sin til at førti års behandlingsforskning ikke har kunnet bevise at noen bestemt terapeutisk retning eller teknikk gir bedre resultat – eller større virkninger – enn andre. De understreker at det som statistisk sett har størst effekt for et vellykket resultat er såkalt utenomterapeutiske faktorer, eller klientfaktorer, i form av det klientene selv har med seg. Videre påpeker de at forskning viser at relasjonen mellom klient og terapeut, den terapeutiske alliansen, er helt vesentlig for et godt behandlingsresultat, og at klientens mening om og vurdering av relasjonen kan være avgjørende. I forlengelsen av dette, ligger begrunnelsen for utvikling av det verktøy denne boken presenterer, og som forfatterne tilbyr.

Boken består av tre deler.

Den første delen handler om å samarbeide med klientene for å gjøre behandlingen mer effektiv. Her redegjøres først hva klient- og resultatstyrt praksis (KOR) er, og hvorfor det er bra. De understreker at KOR ikke bygger på en bestemt terapiteori, metode eller teknikk, og at det er sentralt å ta i bruk klientens tanker og preferanser – det de kaller klientens endringsteori – når det gjelder valg av teknikk og metode.

Den andre delen av boken omhandler hvordan man kan samarbeide med klientene for å gjøre behandlingen pålitelig, og forfatterne tar blant annet opp hvordan man kan bli resultatstyrt, samt hvordan man kan integrere resultat- og prosessmål i samtalen. I denne delen illustreres også det lettanvendelige verktøyet for hvordan man kan registrere i hvilken grad klientene mener de har hatt utbytte av behandlingstidene og klientenes vurdering av timene. ORS, Outcome Rating Scale, og SRS, Session Rating Scale, er betegnelsen på dette verktøyet som er utviklet i samarbeid mellom Barry Duncan og Scott Miller. Begge verktøyene er enkle spørreskjemaer som skal benyttes i forbindelse med hver terapitime, og tanken bak dem er at de skal gi terapeuten umiddelbar tilbakemelding på hvordan klientene vurderer behandlingen. Hensikten er selvfølgelig at klientenes vurdering skal gi terapeuten rask og effektiv respons på om behandlingen går i riktig retning, slik at man arbeider mot å oppnå ønskede endringer, og slik at behandlingen blir mest mulig effektiv.

På en grundig måte går forfatterne gjennom de to skjemaene, hvordan de er konstruert, og hvordan de skal brukes, samt hvordan man måler henholdsvis resultatet av terapi og klientenes opplevelse av en samtale. Det er utviklet ett sett med skjemaer til bruk for voksne og ett til bruk for barn. Ved hjelp av skjemaene inviteres klientene inn som aktive deltakere i det som er kjerneområdet for terapi, og de blir involvert i å lede prosessen mot de målene som er satt for terapien, og om det de mottar samsvarer med behovene deres. Skjemaene er korte, – det skal ikke ta mer enn et minutt å fylle dem ut. De består av 4 enkle skalerings spørsmål. Forfatterne sier skjemaene oppfyller det som har vært hovedmålet med å utvikle dem; nemlig å komme fram til et validt og reliabelt måleverktøy som behandlere innenfor psykisk helsevern kan bruke i sitt daglige arbeid med klienter. De understreker også at det har andre fordeler, fordi det er

billig ettersom det kan lastes ned fra Internett, og det gir data som er tilstrekkelig normgivende. Og ikke minst hjelper det til å følge med i terapiprosessen og gi informasjon om både allianse og resultat. Barneskalaene består av et språk tilpasset barn samt en visuell komponent, i form av enkle figurer som barna skal krysse av. Også disse skalaene er reliable og gir valide mål for barn og unges vurdering av utbytte, og de er følgelig både anvendbare og meningsfulle kliniske verktøy. Bruk av skjemaene skal sikre en kontinuerlig tilbakemelding fra klientene. Forfatterne understreker at dette bidrar til å øke sjansen for at resultatet med behandlingen blir vellykket. Skjemaene følger som egne vedlegg bakerst i boka, og gir dermed leseren rask og lett tilgang til å studere dem.

Den tredje delen av boken handler om hvordan man kan skape et fellesskap med klientene for å gi rettferdig terapi. Her behandles temaer som betydningen av det fysiske miljøet, språk og språkbruk, å bygge på klientfellesskap, samt å skape allianser. Det understrekes at det er helt sentralt å bringe klientenes stemme inn i veiledning og opplæring. Også bruk av KOR i veiledning drøftes.

Boken er en grundig gjennomgang av betydningen av å gi klientene førsteprioritet, fremme de faktorene som fører til et vellykket resultat i terapi, samt sikre brukermedvirkning i behandlingen, både når det gjelder planlegging av den, samt utføring og evaluering. Den understreker og illustrerer ved hjelp av teknikker, verktøy og konkrete råd hvordan man kan ha fokus på om behandlingen virker. Boken er skrevet i et lettfattelig språk, og den er lagt opp slik at den ved hjelp av tekstbokser som inneholder både tips, eksempler og refleksjoner skal hjelpe leseren til å finne fram når man trenger rask tilgang til den informasjonen man søker. Den presenterer og gir en god og lettfattelig innføring i hvordan implementering av KOR kan gjøres, og går gjennom skjemaene til bruk i dette arbeidet. Duncan og Sparks har tilrettelagt stoffet pedagogisk og brukervennlig, og de behandler et komplekst tema på en enkel og lettfattelig måte. De er opptatt av å formidle konkrete og nyttige framgangsmåter. Selv om boken henvender seg til terapeuter, skinner det hele tiden gjennom at den er skrevet for klientene – til deres beste og i respekt for dem – og slik at deres behov og ønsker skal bli ivarettatt. Den svarer på et behov mange klienter har i dag, og på noe som mange savner og etterlyser, nemlig hvordan man gjennom terapi kan legge bedre til rette for brukermedvirkning. Håndboken hjelper til i arbeidet med dette, gjennom alle refleksjoner og tips den presenterer, og ikke minst gjennom det verktøyet den tilbyr.

Boken og dens budskap er derfor anbefalt lesning!

Sidse Sverdrup

sverdrup@diakonhjemmet.no